

EY Attractiveness Survey Ελλάδα 2023

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, οι άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ευρώπη ανακάμπτουν με αναιμικούς ρυθμούς, μετά τη μείωσή τους κατά 13% με την εκδήλωση της πανδημίας το 2020. Ο αριθμός των ΑΞΕ στην Ευρώπη αυξήθηκε κατά 5% το 2021 και μόλις 1% το 2022.

Καλύτερη επίδοση της Ελλάδος στις ΑΞΕ από την αρχή της έρευνας

Σε αυτό το δύσκολο περιβάλλον, και παρά τις ευρύτερες αντίξοες οικονομικές συνθήκες, βάσει των στοιχείων του EY European Investment Monitor, το 2022 πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα 47 ΑΞΕ, αυξημένες κατά 57% έναντι του 2021.

Αύξηση κατά 57% των ΑΞΕ στην Ελλάδα

Ένας από τους υψηλότερους ρυθμούς αύξησης που καταγράφηκε στην Ευρώπη τη χρονιά αυτή.

Πρόκειται για την ισχυρότερη επίδοση της χώρας από το 2000, τη χρονιά που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά η έρευνα, που τοποθετεί την Ελλάδα στη 19^η θέση πανευρωπαϊκά για το 2022 και επιβεβαιώνει την ανοδική τάση των τελευταίων ετών.

Αθροιστικά, οι ΑΞΕ της τελευταίας τριετίας αντιπροσωπεύουν το

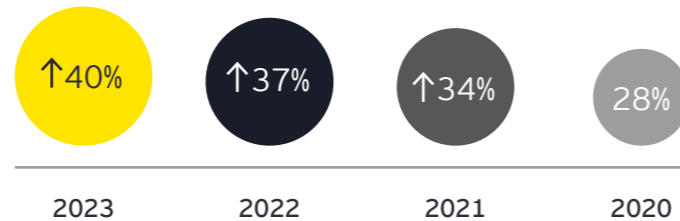
35% του συνόλου των επενδύσεων που κατέγραψε η έρευνα την περίοδο 2000-2022.

Ωστόσο, με τις επενδύσεις στην Ελλάδα να αντιπροσωπεύουν μόλις το 0,79% των συνολικών επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Ευρώπη, είναι σαφές ότι, για να κατακτήσει η Ελλάδα τη θέση που της αναλογεί στον χάρτη των ευρωπαϊκών επενδύσεων και να καλύψει το επενδυτικό κενό της τελευταίας εικοσαετίας, ο σημερινός ρυθμός αύξησης θα πρέπει να διατηρηθεί, και ακόμα και να ενταθεί, για πολλά χρόνια ακόμη.

Καταγράφεται, επίσης, μία συνεχιζόμενη βελτίωση της ποιοτικής σύνθεσης των επενδύσεων, με μεγαλύτερη διασπορά σε περισσότερες δραστηριότητες, και σημαντικό ποσοστό των επενδύσεων να κατευθύνεται σε δραστηριότητες έντασης γνώσης με σχετικά υψηλή προστιθέμενη αξία και κλάδους, όπως του λογισμικού και υπηρεσιών πληροφορικής, που μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της οικονομίας.

Συνεχίζει να αυξάνεται η διάθεση για επενδύσεις

Σύμφωνα με την έρευνα της EY, που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 3 και 26 Ιουλίου 2023, με τη συμμετοχή 250 στελεχών ξένων επιχειρήσεων από ολόκληρο τον κόσμο, δύο στις πέντε επιχειρήσεις (40%) σχεδιάζουν να επενδύσουν ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στη χώρα μας, στη διάρκεια του επόμενου χρόνου. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σταθερά τα τελευταία τρία χρόνια, από 28% το 2020, σε 34% το 2021 και 37% το 2022.

Όπως και για την υπόλοιπη Ευρώπη, οι σημαντικότεροι οικονομικοί κίνδυνοι που επηρέασαν περισσότερο τα επενδυτικά σχέδια για την Ελλάδα το 2023, σύμφωνα με την έρευνα, ήταν ο πληθωρισμός και ο αντίκτυπός του στην καταναλωτική δαπάνη (50%), καθώς και η αύξηση των επιτοκίων και η περιοριστική νομισματική πολιτική (43%).

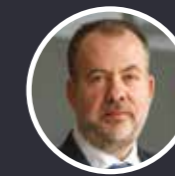
Σε ερώτηση προς τις επιχειρήσεις που έχουν ήδη παρουσία στη χώρα σχετικά με τους τομείς όπου αναμένουν να αυξήσουν το τρέχον επενδυτικό τους αποτύπωμα, κατά την επόμενη τριετία, στις πρώτες θέσεις βρέθηκαν οι υπηρεσίες προς επιχειρήσεις (61%) και τα logistics (58%). Αντίθετα, μόλις μία στις τρεις επιχειρήσεις σκοπεύει να αυξήσει το αποτύπωμά της στον κρίσιμο τομέα της έρευνας και ανάπτυξης (R&D) στην Ελλάδα (33%), έναντι 64% στο σύνολο της Ευρώπης, ενώ 25% δήλωσαν ότι αναμένουν να το μειώσουν.

Σύνοψη

Η φετινή, πέμπτη έκδοση της έρευνας EY Attractiveness Survey Ελλάδα, επιβεβαιώνει ότι οι επιδόσεις της χώρας μας βελτιώνονται, και η Ελλάδα βρίσκει σταδιακά τη θέση που της αναλογεί στον παγκόσμιο επενδυτικό χάρτη. Ο αριθμός των επενδυτικών έργων, όπως και η πρόθεση για περαιτέρω επενδύσεις αυξάνεται, η ποιοτική τους σύνθεση βελτιώνεται, ενώ το επίπεδο της αισιοδοξίας των επενδυτών για ενίσχυση της ελκυστικότητας της χώρας, κατά τα επόμενα τρία χρόνια, είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη.

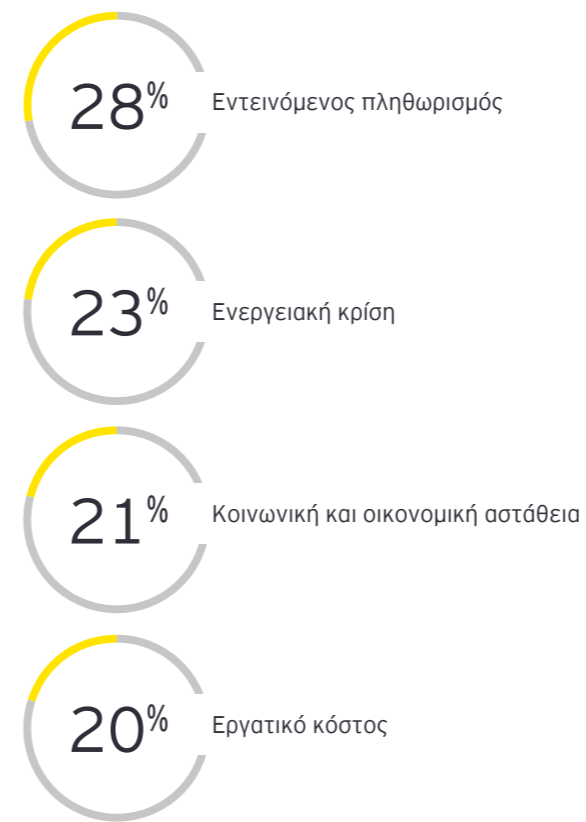
Ωστόσο, σε ένα περιβάλλον όπου μικρές και μεγάλες ανταγωνίστριες χώρες αγωνίζονται με την ίδια ένταση

για την προσέλκυση επενδύσεων, δεν υπάρχουν περιθώρια εφησυχασμού. Οφείλουμε όλοι να περιφρουρήσουμε τις κατακτήσεις των τελευταίων ετών, να προβάλουμε συστηματικά τα ισχυρά μας χαρτιά και, κυρίως, να συνεχίσουμε με μεγαλύτερη ένταση τις παρεμβάσεις στους τομείς όπου υπάρχουν ακόμη περιθώρια για βελτίωση.

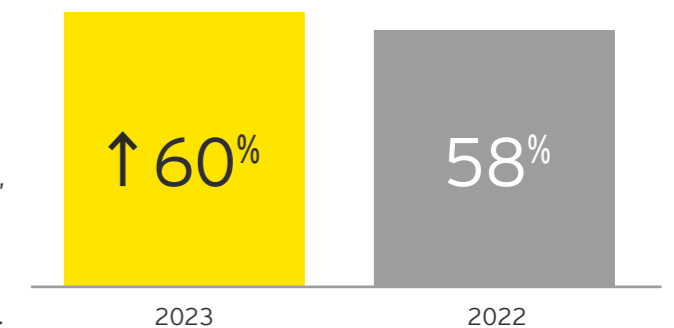
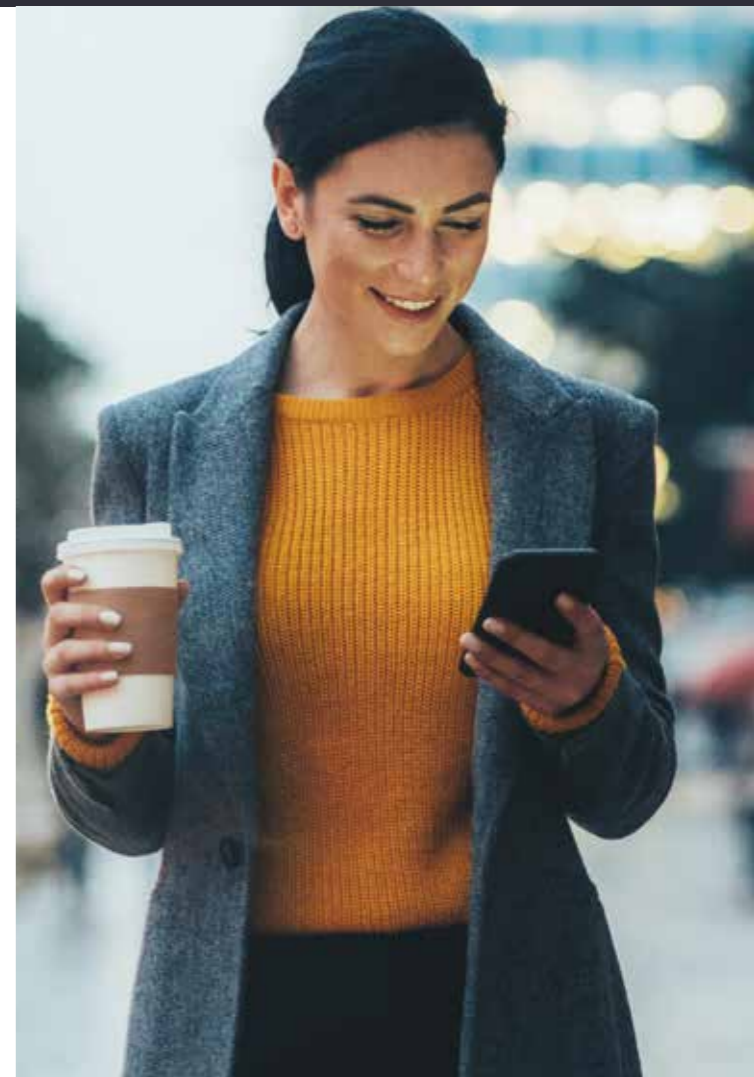
Γεώργιος Παπαδημητρίου
Διευθύνων Σύμβουλος
EY Ελλάδος

Ως προς τους σημαντικότερους κινδύνους που θα μπορούσαν να απειλήσουν τη συνολική ελκυστικότητα της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ανέφεραν τον εντεινόμενο πληθωρισμό (28%), την ενεργειακή κρίση (23%), την κοινωνική και οικονομική αστάθεια (21%) και το εργατικό κόστος (20%).

Τρεις στους πέντε ερωτηθέντες είδαν βελτίωση της ελκυστικότητας της χώρας τον τελευταίο χρόνο...

Το 60% των συμμετεχόντων αναφέρουν ότι η άποψή τους για την Ελλάδα, ως μία χώρα όπου η επιχείρησή τους θα μπορούσε να αναπτύξει ή να επεκτείνει τις δραστηριότητές της, έχει βελτιωθεί, με το 8% να εκτιμούν ότι έχει βελτιωθεί σημαντικά. Το συνολικό ποσοστό όσων διαπιστώνουν βελτίωση είναι αυξημένο σε σχέση με το 2022 (58%), και το υψηλότερο από την έναρξη διεξαγωγής της έρευνας, με εξαίρεση το 2021, όταν είχε προσεγγίσει το 62%.

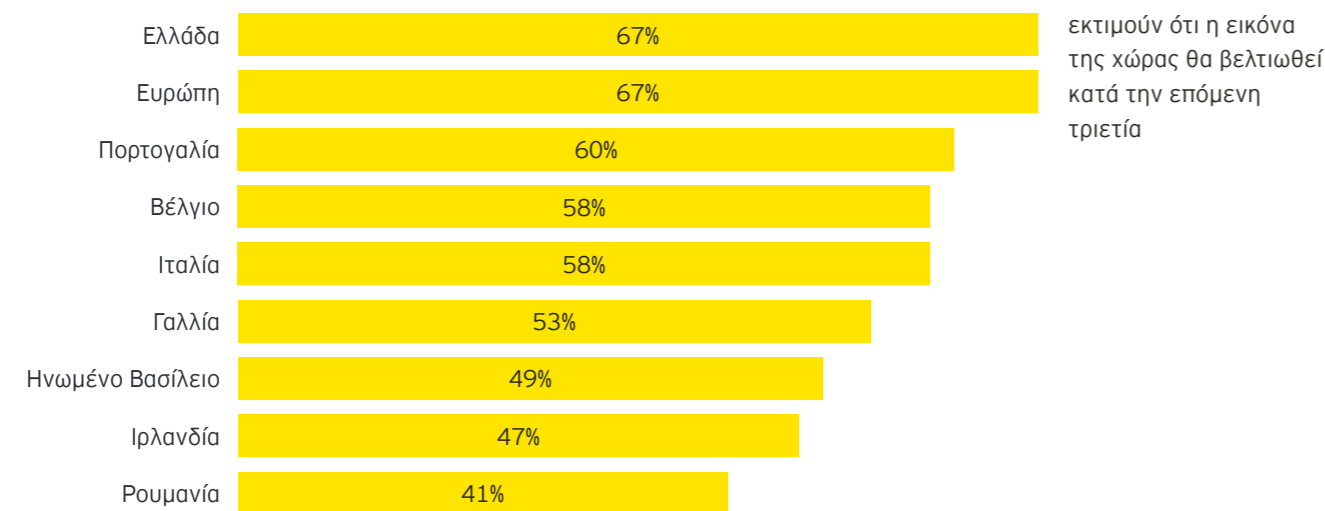

...ενώ υψηλή παραμένει η αισιοδοξία για βελτίωση της ελκυστικότητας της χώρας την επόμενη τριετία

Δύο στους τρεις ερωτηθέντες (67%) εκτιμούν ότι η ελκυστικότητα της Ελλάδας θα βελτιωθεί στα επόμενα τρία χρόνια, εκ των οποίων 5% προσβλέπουν σε σημαντική βελτίωση, ενώ 9% των ερωτώμενων αναμένουν ελαφρά επιδείνωση και 2% σημαντική επιδείνωση. Η εικόνα αυτή είναι ευθυγραμμισμένη με εκείνη για το σύνολο της

Ευρώπης (67% αναμένουν βελτίωση και 8% επιδείνωση) και είναι, μακράν, η καλύτερη μεταξύ των άλλων επιμέρους υπό σύγκριση χωρών όπου διεξήχθη η έρευνα. Ωστόσο, το ποσοστό των θετικών εκτιμήσεων (67%) είναι μειωμένο έναντι του 2022 (75%).

Attractiveness Survey 2023: σύγκριση με άλλες χώρες

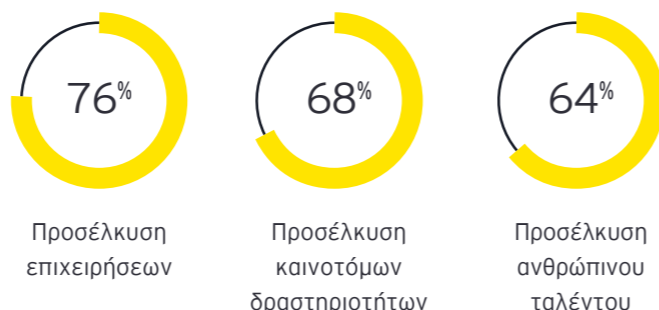

Αποτελεσματική η πολιτική ελκυστικότητας της χώρας, με περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης

Τρεις στους τέσσερις ερωτηθέντες (76%) κρίνουν την πολιτική ελκυστικότητας της χώρας για την προσέλκυση επενδύσεων ως «πολύ» (16%) ή «σχετικά» (60%) αποτελεσματική, υποδηλώνοντας ότι η βελτίωση της ελκυστικότητας της χώρας αποδίδεται από τους επενδυτές στην άσκηση συγκεκριμένων πολιτικών, και όχι μόνο στη χρονική συγκυρία και τη λήξη μιας μακράς περιόδου οικονομικής και πολιτικής αβεβαιότητας. Ωστόσο, η υψηλή αναλογία όσων χαρακτηρίζουν την πολιτική ελκυστικότητας της Ελλάδας «σχετικά» αποτελεσματική υποδηλώνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

76% κρίνουν αποτελεσματική την πολιτική ελκυστικότητας της χώρας για την προσέλκυση επενδύσεων

Μεταξύ των επιμέρους πολιτικών ελκυστικότητας, οι ερωτηθέντες προκρίνουν τις πολιτικές για την προσέλκυση επιχειρήσεων (76%), καινοτόμων δραστηριοτήτων (68%) και ανθρώπινου ταλέντου (64%) και, λιγότερο, την προσέλκυση κεντρικών γραφείων επιχειρήσεων (58%) και τη δημιουργία κέντρων ανταγωνιστικότητας και κόμβων παγκόσμιας εμβέλειας (54%).

Βιώσιμη ανάπτυξη, τεχνολογία και ανθρώπινο δυναμικό

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αξιολόγησαν, επίσης, την Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες, με βάση μια σειρά από κριτήρια που συνδέονται με τρεις κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν σήμερα τις επενδυτικές αποφάσεις: τη βιώσιμη ανάπτυξη, την τεχνολογία και το ανθρώπινο δυναμικό.

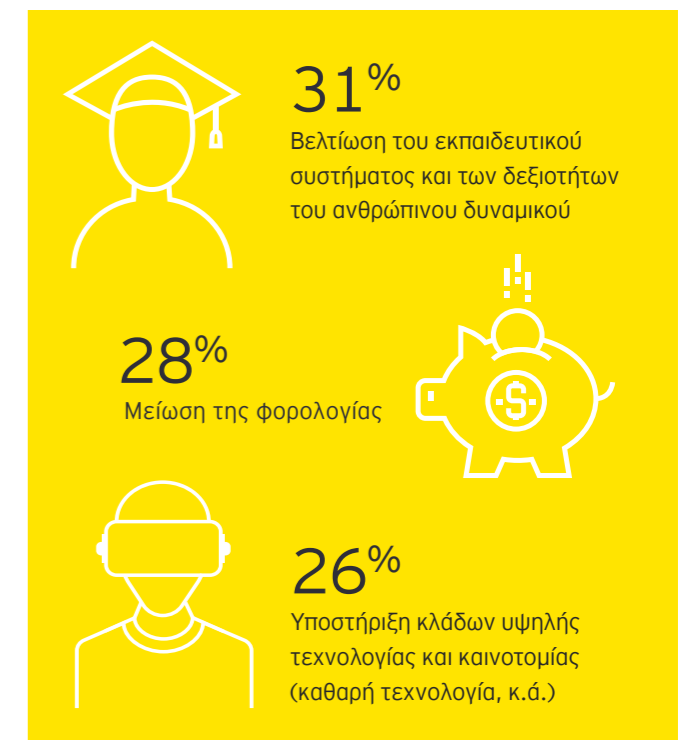
Σε όλους τους επιμέρους τομείς, η πλειοψηφία των ερωτώμενων εκτιμά ότι οι επιδόσεις της Ελλάδας κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με αυτές των άλλων χωρών. Η καλύτερη εικόνα για τη χώρα αναδύεται σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπου σε πέντε από τα έξι επιμέρους κριτήρια πλειοψηφούν όσοι αξιολογούν τις επιδόσεις της χώρας ως καλύτερες έναντι όσων τις θεωρούν χειρότερες σε σχέση με άλλες χώρες. Αντίθετα, στα κριτήρια που συνδέονται με την τεχνολογία και το ανθρώπινο δυναμικό, η εικόνα είναι λιγότερο ενθαρρυντική, με τα ποσοστά όσων θεωρούν τις επιδόσεις της χώρας καλύτερες στα επιμέρους κριτήρια να βρίσκονται πολύ κοντά σε αυτά που τις κρίνουν χειρότερες, υποδεικνύοντας κάποια σημαντικά σημεία στα οποία θα χρειαστεί να σημειωθεί πρόοδος τα επόμενα χρόνια.

Θετικές απόψεις για τη διαχείριση της ενεργειακής κρίσης

Οι επιχειρήσεις φαίνεται να επικροτούν τον τρόπο με τον οποίο η χώρα διαχειρίστηκε την ενεργειακή κρίση του 2022. Σε σχετική ερώτηση, δύο στους πέντε ερωτώμενους εκφράστηκαν θετικά, με 36% να δηλώνουν ότι η Ελλάδα διαχειρίστηκε την κρίση «ελαφρώς καλύτερα» και 7% «σημαντικά καλύτερα» από τις άλλες χώρες, ενώ 22% θεώρησαν ότι η διαχείριση της κρίσης ήταν συγκριτικά χειρότερη.

Ανθρώπινες δεξιότητες, φορολογία, υψηλή τεχνολογία και καινοτομία παραμένουν βασικές προτεραιότητες

Ως προς τους τομείς όπου θα πρέπει να εστιάσει η χώρα για να διατηρήσει την ανταγωνιστική της θέση στην παγκόσμια οικονομία, οι ερωτώμενοι εξακολουθούν να προκρίνουν τρεις προτεραιότητες: τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (31%), τη μείωση της φορολογίας (28%) και την υποστήριξη των κλάδων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, όπως οι καθαρές τεχνολογίες, κ.ά. (26%).

2 στους 5

θεωρούν ότι η Ελλάδα διαχειρίστηκε την ενεργειακή κρίση καλύτερα σε σύγκριση με τις άλλες χώρες

Το εν λόγω υλικό έχει δημιουργηθεί για σκοπούς γενικής πληροφόρησης και δεν προορίζεται για χρήση ως λογιστική, φορολογική, νομική ή άλλη επαγγελματική συμβουλή. Παρακαλούμε επικοινωνήστε με τους συμβούλους σας, για εξειδικευμένη καθοδήγηση.

Οι πυρκαγιές του Ιουλίου και η διάθεση για επενδύσεις

Η διεξαγωγή της φετινής έρευνας συνέπεσε χρονικά με την εκδήλωση των καταστροφικών πυρκαγιών του Ιουλίου, στη Ρόδο και σε άλλες περιοχές της χώρας, οι οποίες καλύφθηκαν εκτενώς από τα διεθνή μέσα ενημέρωσης. Τα γεγονότα αυτά φαίνεται να επηρέασαν αρνητικά τις επιχειρήσεις που δεν είναι σήμερα εγκατεστημένες στην Ελλάδα ως προς τη διάθεσή τους να επενδύσουν στη χώρα. Το ποσοστό αυτών των επιχειρήσεων που δήλωσαν ότι σχεδιάζουν να αναπτύξουν δραστηριότητες στη χώρα μας κατά τον επόμενο χρόνο μειώθηκε από 49%, πριν την εκδήλωση των πυρκαγιών, σε 2% μετά. Αντίθετα, η πρόθεση για επενδύσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν ήδη παρουσία στη χώρα δε μεταβλήθηκε σημαντικά. Το εύρημα αυτό αναδεικνύει τη σημασία που αποδίδει, πλέον, η επενδυτική κοινότητα στην ικανότητα της χώρας να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις τεράστιες προκλήσεις που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή, και επιβεβαιώνει την ανάγκη δημιουργίας ενός στρατηγικού σχεδίου προς την κατεύθυνση αυτή.